

Oslo kommune
Byrådsavdeling for finans

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Dato: 30.08.2018

Deres ref:
18/1189

Vår ref (saksnr):
201803396-6

Saksbeh:
Ingvild Elden, 23461535

Arkivkode:
100

**HØRING - NOU 2018: 6 VARSLING - VERDIER OG VERN.
VARSLINGSUTVALGETS UTREDNING OM VARSLING I ARBEIDSLIVET –
HØRINGSUTTALELSE FRA OSLO KOMMUNE**

Det vises til Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat av 25. april 2018, vedrørende høring om endringer i arbeidsmiljølovens regler om varslings.

Høringsuttalelsen er vedtatt av Byrådet 30. august 2018, etter delegert fullmakt.

Oslo kommune er i hovedsak enig i forslagene Varslingsutvalget fremmer. Forslagene vurderes som rimelige i lys av at varslings er viktig for en god og åpen yringskultur. Nedenfor følger en kort tilbakemelding på de enkelte endringsforslagene:

- Opprettelse av et eget nasjonalt varslingsombud

Oslo kommune er enig i at rollen til et nasjonalt Varslingsombud i hovedsak bør være å gi veiledning og støtte til varslere eller den omvarslede og andre som opplever utfordringer knyttet til varslingsaker. Utvalget peker på flere prinsipielle forhold som anbefales nærmere utredet, blant annet hvorvidt ombudet skal ha hjemmel til å anbefale fri rettshjelp for saker som kommer opp for domstolene. Oslo kommune støtter utvalgets anbefaling.

- Opprettelse av tvistenemnd for varslingsaker

Oslo kommune støtter mindretallet som mener at tvisteløsning av saker i tilknytning til varslings fortsatt bør behandles i de alminnelige domstoler. Oslo kommune er av den oppfatning at de alminnelige domstolene er best egnet til å avgjøre saker om erstatning og oppreisning på grunn av arbeidstakers påstander om gjengjeldelse og brudd på arbeidsgivers aktivitetsplikt. Behovet for kontradiktorisk saksbehandling og hensynet til sakens opplysning er særlig viktig i disse sakene. Erfaringsmessig reiser sakene vanskelige bevisproblemer som domstolene er best egnet til å avgjøre.

- Egen lov om varslings som i første omgang skal inneholde regler om ombudet og nemnda

Oslo kommune mener at behovet for en egen varslingslov bør utredes nærmere.

- Varslingsreglene bør forbli i arbeidsmiljøloven

Oslo kommune er enig i at varslingsreglene bør forbli i arbeidsmiljøloven kapittel 2 A siden bestemmelsene omhandler varslingsregler i arbeidslivet.

- Klargjøring av arbeidsmiljølovens begreper «kritikkverdige forhold» og «forsvarlig fremgangsmåte»

Gjennom kommunens egen varslingsordning har vi erfart at hovedtyngden av de innkomne varslene gjelder individuelle arbeidskonflikter. Oslo kommune støtter på denne bakgrunn forslaget om å innføre en avgrensning mot klage som gjelder misnøye med eget arbeidsforhold.

Oslo kommune støtter videre forslaget om å innta en ikke uttømmende liste over forhold som er ment å være omfattet av vilkåret «kritikkverdige forhold». Det er også viktig at forarbeidene til loven får klart frem hvilke ytringer som ikke skal anses å være kritikkverdige forhold etter arbeidsmiljølovens varslingsregler, slik som; politiske ytringer, faglig uenighet, personlige moralske ytringer og forhold som er allment kjent.

Forsvarlighetskravet er et viktig prinsipp som det ikke må rokkes ved. Denne grunnleggende forutsetningen må tydeliggjøres slik at varslingsinstituttet fungerer etter formålet og ikke benyttes i den hensikt å ramme andre på en illegitim måte. Oslo kommune støtter forslaget om at lovbestemmelsen gir nærmere informasjon om hvordan arbeidstaker skal gå frem for å varsle ved en «forsvarlig fremgangsmåte».

Varslingsutvalget er delt i synet på om det i tillegg til en klargjøring er behov for at kravet til «forsvarlig fremgangsmåte» skal fremgå av lovteksten. Flertallet mener det er en god løsning å erstatte kravet til «forsvarlig fremgangsmåte» med en klargjøring av hvilke sentrale momenter som skal gjelde for arbeidstakers fremgangsmåte ved varslingsregler, mens mindretallet mener at kriteriene ikke fullt ut fanger opp det som etter gjeldende rett følger av forsvarlighetskravet. Oslo kommune er enige med mindretallet i at kravet til forsvarlig fremgangsmåte fortsatt skal fremgå av loven som en overbygning for å fange opp tilfeller hvor varslingsreglene etter en helhetsvurdering er uforsvarlig.

Oslo kommune støtter likeledes forslaget om å konkretisere kriteriene om at arbeidstaker må være i god tro om at det foreligger et kritikkverdige forhold og at det kritikkverdige forholdet har allmenn interesse.

Et av hovedformålene med varslingsreglene som kom inn i arbeidsmiljøloven i 2007 var å beskytte arbeidstakere som sier fra om kritikkverdige forhold i virksomheten. Det er svært viktig at varslingsregelverket også ivaretar hensynet til den det varsles om. Rett til kontradiksjon og nødvendig konfidensialitet er viktig for den som utsettes for mistanke om at vedkommende har opptrådt kritikkverdige.

- Presisering av arbeidsgivers aktivitetsplikt i varslings saker knyttet til håndtering av varsleren og varselet

Oslo kommune støtter forslaget om at arbeidsgivers aktivitetsplikt i varslings saker presiseres i loven. Ved å lovfeste at arbeidsgiver skal følge opp et innkommet varsel innen rimelig tid,

angir det en føring om at arbeidsgiver skal foreta undersøkelse av saken raskt, for å unngå at behandling av saken tar for langt tid og hindre eskalering av en eventuell konflikt.

- Innlemme hensynet til et godt ytringsklima i arbeidsmiljølovens formålsbestemmelse og en henvisning til Grunnlovens § 100 om ytringsfrihet i arbeidsmiljølovens varslingsregler

Oslo kommune støtter forslaget om at hensynet til et godt ytringsklima tas inn i arbeidsmiljølovens formålsbestemmelse. Denne tilføyelsen vil da gjelde prinsipielt for varslingskapittelet, samt for lovens krav til arbeidsmiljø (kap. 3) og virkemidler i arbeidsmiljøarbeidet (kap. 4).

Av pedagogiske hensyn foreslår utvalget også at det i arbeidsmiljølovens varslingsregler gis en henvisning til Grunnloven § 100 om ytringsfrihet. Oslo kommune støtter forslaget og er enig i at det i forarbeidene bør understrekes at dette ikke er ment å innebære noen endring eller innskrenking av ytringsfriheten etter Grunnloven § 100. Oslo kommune ber departementet vurdere om det er hensiktsmessig med en nærmere veiledning i forarbeidene om hvor grensene for ytringsfriheten går.

I offentlig sektor kan det oppleves som et dilemma å ivareta hensynene bak varslerordningen og samtidig følge reglene om journalføring og innsynsrett etter offentleglova og forvaltningsloven. Oslo kommune ser det som en fordel dersom departementet kan omtale dette i videre arbeid.

Det er for øvrig uklart hvorvidt innføring av GDPR og ny personopplysningslov vil medføre nye problemstillinger eller krav for å sikre anonymitet/konfidensialitet for varsler og samtidig ivareta opplysningsplikten og kravet til kontradiksjon for den omvarslede. Oslo kommune mener dette er problemstillinger som statlige myndigheter må utrede nærmere.

Med hilsen

Per-Steinar Aasebø
seksjonssjef

Ingvild Elden
spesialrådgiver

Godkjent elektronisk